

تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی بر تحکیم خانواده و روابط بین اعضای خانواده از منظر آیات قرآن و آموزه‌های اسلامی

سعید امین رعایایی

چکیده

با انقلاب فناوری اطلاعات و ارتباطات، شبکه‌های اجتماعی مجازی و رسانه‌های نوین ارتباطی تأثیر جدی و غیرقابل اغماضی در زندگی انسان گذاشت و فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی، از راه‌های مختلف، بویژه پدید آوردن فضایی مجازی و دیجیتالی، ابعاد و وجوه گوناگون زندگی فردی و اجتماعی را تحت تأثیر قرار داده. با توجه به تأثیر و آسیب‌های فزاینده شبکه‌های اجتماعی مجازی نظیر: فیسبوک، واتساپ، لاین، تلگرام، وایبر و... بر روابط درون خانوادگی، امروزه شاهد نزول روز افزون ارزش‌های خانواده و کمرنگ شدن مبانی اعتقادی و هویت دینی افراد می‌باشیم، در پژوهش حاضر که با روش توصیفی همبستگی صورت گرفته، با هدف: بررسی نقش و تأثیر منفی شبکه‌های اجتماعی مجازی بر تحکیم روابط خانواده پرداخته و سعی داشته از منظر آیات قرآن و آموزه‌های اسلامی راهبردهایی را جهت کاهش تبعات منفی این شبکه‌ها بر روابط بین فردی، شکاف نسل‌ها، طلاق، هویت دینی، انزوای افراد، روابط نامشروع و... ارائه نماید. در مجموع با توجه به تفسیر آیات قرآنی و احادیث اسلامی می‌توان گفت که آموزه‌های اسلامی و قرآنی به تحقیق در راستای ترسیم جایگاه انسان کامل قرار دارد و شک و شبهه‌ای را در این زمینه به جای نمی‌گذارد. در مواجهه با فضای مجازی، بر مبنای نص دینی و آیات قرآنی مشارکت همه اعضای خانواده در اداره امور زندگی می‌باشد چرا که امروزه به واسطه اشتغال زنان، تربیت فرزندان فقط بر عهده زنان نبوده بلکه مردان نیز باید مشارکت فعال داشته و فرزندانی مسئولیت‌پذیر تربیت کنند. همچنین عمل به رهنمودهای قرآنی و ایجاد شرایطی جهت کاربست آموزه‌های اسلامی در محیط فضای مجازی راهی جهت کاهش عوارض منفی این شبکه‌ها بر کیان خانواده است.

Abstract

In the age of the revolution in information technology and communications, virtual social networks and modern communication media have had serious and inevitable influence on human life. On the other hand, communication and information technology, have affected on various dimensions and aspects of Individual and social life in various ways especially through the creation of virtual and digital spaces. Given the increasing effect of virtual social networks such as Facebook, WhatsApp, Line, Telegram, Viber, etc. on family interrelationships, nowadays, there is a growing decline of values in the families and fading of beliefs foundations and religious identities. In the present study, entitled: " the study of negative function and of virtual social networks on the consolidation of family relationships", which is developed in a descriptive correlation approach, we have tried to present strategies to reduce the negative consequences of these networks on interpersonal relationships, gaps between generations, divorce, religious identity, individuals' isolation, illegitimate relationships, etc., from the perspective of Quranic verses and Islamic teachings. In general, according to the interpretation of Quranic verses and Islamic traditions, it can be said firmly that the Islamic teachings and the Quranic studies lead people to the position of a perfect man and do not leave any doubt in this regard. In confronting with the cyberspace, based on the religious doctrine and Qur'anic verses, the participation of all members of the family in the affairs of life is necessary, since nowadays, because of women's employment, the children's training is not solely the responsibility of women, but men must also have active participation and accept responsibility of the children as well. Also, the practice of the Quranic guidelines and the creation of conditions for the application of Islamic teachings in the cyberspace environment is a way to reduce the negative effects of these networks on the foundation of the family.

Keywords: Social networks, virtual space, The Quran, traditions. Family.

المخلص

مع ثورة تكنولوجيا المعلومات و المواصلات الشبكات الاجتماعيه المجازيه و وسائل الاعلام الدحيثه اثرت على حياه الانسان تأثيراً غير جدير بالاعماض و التكنولوجيات المعلوماتيه و المواصلاتيه من طرق مختلفه خاصه ايجاد جو المجازى و الدجيتالى اثرت على الوجوه المختلفه فى الحياه الفرديه و الاجتماعيه. بالعياء الى تأثير الشبكات الاجتماعيه المجازيه المتزايد و اضرارها نحو: فيسبوك، واتساب، لاين، تلفرام، واير و ... على علاقات الاسره. تستطيع أن نشاهد اليوم نزول قيم الاسره المتصاعد و ارتقاء المباني الاعتقاديّه و شخصيه الافراد الدينيه. هذا البحث من خلال طريقه المكتبه و التضامن و الغرض من هذا البحث دراسه الدور و التأثير السلبي فى الشبكات الاجتماعيه المجازيه على تعزيز علاقات الاسره و حاول ان يقدم طرقاً من وجهه نظر القران و التعاليم الاسلاميه لاجل تقليل عقبات هذه الشبكات السلبيه على المواصلات بين الافراد، شقاق الاجيال الطلاق، الهويه الدينيه، انزواء الاشخاص، المواصلات غير شرعيه ومع هذا بالعياء الى تفاسير الايات القرآنيه و الاحاديث الاسلاميه يمكن ان يقال ان التعاليم الاسلاميه و القرآنيه، القرآن يريد و يقصد ترسيم موقف الانسان الكامل حقاً و لاشك فى هذا المجال على اساس المتون الدينيه والايات القرآنيه يجب على الناس فى المواجهه مع الجو المجازى ان يشاركوا كلهم فى اداره امورالحياه لانّ تربيه الاولاد اليوم بسبب اشتغال النساء تكون بعهد النساء و الرجال يجب عليهم أن يربوا اولادا مسؤولين. العمل بالارشادات الدينيه و ايجاد ظروفأ تحت عنوان مجرى التعاليم الاسلاميه فى بئيه الجو المجازى هو طريقه تماجل تقليل تأثيرات هذه الشبكات السلبيه على كيان الاسره.

